

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1982/466
Karar No : 1983/683

ÖZET : Sıkıyönetim ilan ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlenen suça ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Tahsin Nokta

O L A Y : İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 20.1.1981 günlü, iddianamesinde; sanık Tahsin Nokta ve 10 arkadaşı hakkında sanıkların Türkiye Devrimci Komünist Partisi (TDKP) Genç Komünistler Birliği isimli örgütün üyeleri oldukları ve sanık Tahsi'nin bu örgütün İzmir Sorumlusu ve Ege Bölge sekreteri olduğu ve bu örgüt adına çeşitli anarşik eylemlerde buldukları ileri sürülerek TCK'nun 141/1., madde ile cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin, 1981/33 esas sayılı dosyasında adı geçen mahkeme 11.6.1981 günlü, duruşma celsesinde kendi mahkemelerine ait 1981/132 esas sayılı dosyasının bu dosya ile birleştirildiğinin anlaşıldığını belirtmiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın, 22.4.1981 günlü, iddianamesi ile; 12 sanık hakkında ve 9.10.1980 ve buna ek 5.12.1980 günlü iddianamesi ile iki sanık hakkında ve 27.3.1981 günlü iddianamesi ile sanık hakkında ve İzmir Savcılığı'nın 13.3.1980 günlü iddianamesi ile üç sanık hakkında, 20.2.1980 günlü iddianamesi ile iki sanık hakkında, 13.1.1980 günlü iddianamesi ile 5 sanık hakkında ayrı ayrı kamu davaları açılmış ve bu davalar İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 1981/33 esas sayılı dosyasında birleştirilmiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 16.2.1982 günlü, esas 1981/33, karar 1982/28 sayı ile; 32 sanığı bulunan ve birleştirilen 7 ayrı kamu davasında sanıklardan kiminin beraatine ve kimisinin TCK'nun 141/1-5., madde ile cezalandırılmalarına ve bu arada sanık Tahsin Nokta hakkında (sanığın yasa dışı TDKP-ÇKP isimli örgütün İzmir ve Ege Bölgesi sorumlusu olduğu iddiasıyla anme davası açılmış ise de; sanık hakkında Bornova Ülkü Ocakları Derneği başkanını öldürdüğü iddiasıyla açılan davada oluşan görev uyuşmazlığında Uyuşmazlık Mahkemesi'nce Adli Yargı görevli bulunarak dosya İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiş olmasına göre 1402 sayılı Yasa'nın 2342 sayılı Yasayla eklenen ek-11/2., maddesi gereğince "bir kimse tarafından işlenmiş olan müteaddid fiillerin yargılanması en ağır cezayı müstelzim fiile bakmakla görevli mahkemeye aittir hükmü karşısında ve daha ağır bir cezayı müstelzim olan fiile İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bakılmakta olduğu anlaşıldığından görevsizliğe) karar vermiştir.

İZMİR 1. AĞIR CEZA MAHKEMESİ-27.5.1982 günlü, 1982/168-143 sayı ile (1402 sayılı Yasa'nın 11. maddesinin Askeri Mahkemelerin Kuruluş ve çalışmasına ait olduğu bu maddenin "askeri mahkemeler" başlığı altında yer aldığı bu nedenle Askeri Yargı'nın görevsizlik kararının yerinde bulunmadığı) gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur, ve dosya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 29.6.1982 günlü, 2089 sayılı yazısı ile Uyumsuzluk Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyumsuzluk Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Abi Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kayacan ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 12.12. 1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Uyumsuzluk Mahkememiz'in Ceza Bölümü 7.12.1981 günlü, 1981/240-870 sayılı kararının incelenmesinde 22.3.1977 günü ülkü ocakları Bornova Şube Başkanının öldürülmesi olayında sanık Tahsin Nokta hakkında açılan kamu davasında İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyumsuzluğunda atılı suçun siyasal görüş ayrılığından kaynaklanması nedeniyle sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin ise de sıkıyönetim ilanından üç aydan önce işlendiği ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davalarla bağlantılı bulunmadığı belirtilerek Adli Yargı'nın görevli olduğunu ve İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Sanık Tahsin Nokta'ya atılı suç yasa dışı Türkiye Devrimci Komünist Partisi Genç Komünistler Birliği isimli örgütün İzmir ve Ege sorumlusu olduğu ve bu örgüt adına İzmirde sıkıyönetim ilan tarihi olan 20.2.1980 gününden sonra çeşitli anarşik eylemlerde bulunduğu iddiasıdır.

Diğer 32 sanık ile birlikte sanık Tahsin Nokta'ya da atılı suçun siyasal-ideolojik kökenli olması nedeniyle sıkıyönetim ilanına ve faaliyetlerine ilişkin suçlardan olduğu kuşkusuzdur. Nitekim diğer sanıklar hakkında sıkıyönetim askeri mahkemesi davayı kabul ile rüyet etmiş ve karara bağlamıştır.

Sanık Tahsin Nokta yönünden Adli ve Askeri Yargı yerleri arasında görev uyumsuzluğu 1402 sayılı Yasa'nın 11. maddesine 2342 sayılı yasa ile eklenen ek 2. fıkranın uygulanıp uygulanmaması gerektiği hususundan ibarettir. Adı geçen 11. maddede (Askeri Mah-

kemeler)başlığı altında yer alan ek 2.fıkıradaki aynen (bir kimse tarafından işlenmiş olan mütөөdit fiillerin yargılanması en ağır cezayı müstelzim fiile bakmakla görevli mahkemeye aittir.Fiilde irtibat halinde de aynı hüküm uygulanır)biçimindedir.

Maddenin başlığından ve tüm olarak okunmasında da anlaşılacağı üzere bu hüküm Askeri Yargı'nın çeşitli mercilerinde aynı sanığın çeşitli davaları bulunması halinde uygulanması mümkün ve gerekli bir hükümdür.Yasa koyucu çeşitli Askeri Yargı mercilerinde bir sanık hakkındaki ayrı ayrı görölen davaları veya murtabit olan davaları aynı tek Askeri Mahkemede birleştirmek istemiştir.Yoksa yasalara göre görev yönünden ayrı ayrı yargı mercilerinin görevlerine giren suçlar var ise;bunlar ait olduğu ayrı yargı mercilerinde görölebilecektir.Nitekim sanık Tahsin Nöktada hakkında 1977 yılında yani sıkıyönetim ilanından üç aydan önce işlendiği ileri sürölen siyasal amaçlı adam öldürme davası nedeniyle oluşan görev uyuşmazlığında yasaya ve dosya içeriğine göre,Uyuşmazlık Mahkemesi'nce Adli Yargı yeri görevli bulunmuştur.Bu nedenle o dava Adli Yargı yerinde görölecektir.

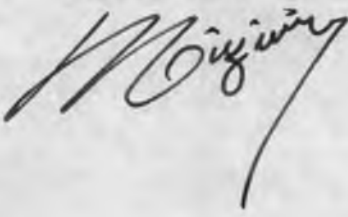
Aynı sanığın daha sonra işlediği ileri sürölen ve bu davaya konu olan suçtan dolayı ise Askeri yargı yerinde yargılanması gerektiği,olayın tüm diğer sanıkları haklarında sözü edilen sıkıyönetim askeri mahkemesinde mahkumiyetle sonuçlanan dava dosyasının bulunmasından anlaşılmaktadır.

Bu nedenlerle davanın Askeri Yargı yerinde görölmesi ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1ⁿolu Askeri Mahkemesi nin kararının Tahsin Nöktaya ilişkin görevsizlik kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U C : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 16.2.1982 günlü, esas 1981/33, karar 1982/28 sayılı görevsizlik kararının sanık Tahsin Nokta'ya ilişkin kısmının kaldırılmasına 12.12.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

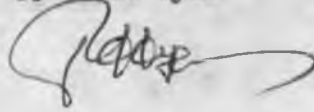
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Necati Karakış

Üye

Osman Kayacan

Üye

A. Vahap Özarslan

g/T.